

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

іноземної та слов'янської філології

А. М. Коваленко

«28» серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

другий (магістерський) рівень

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність – 014 Середня освіта (Українська мова і література)

додаткова предметна спеціальність – 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))

освітньо-професійна програма: Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)

Мова навчання – українська

Погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземної та
слов'янської філології

«28» серпня 2020 р

Голова

Семенов О.М., д.пед.н., професор

Суми – 2020

Розробник:

Захарова В.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови і літератури

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

Семеног О.М., д.пед.н., професор

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3		Обов'язкова Рік підготовки: 1-ий 1 -ий	
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		2-й	2-й
		Лекції	
	Освітній ступінь: магістр	14 год.	4
		Практичні, семінарські	
		14 год.	4
		Консультації, к.р.	
		2	
		Самостійна робота	
		60 год.	82
Вид контролю: залік			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Робоча програма створена на основі Освітньо-професійної програми Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова) другого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література) Додаткова спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, зорієнтована на формування у магістрантів загальних та фахових компетентностей майбутніх учителів української мови і літератури для успішного здійснення професійної діяльності та проведення наукового дослідження, відповідає меті освітньої програми – забезпечити магістрантам фундаментальну теоретичну і практичну підготовку для набуття здатності виконувати професійні завдання і обов'язки науково-дослідницького та інноваційного характеру в галузі української та англійської філології, педагогіки та методики середньої освіти; набуття здатності до самостійної науково-педагогічної діяльності; можливість продовження навчання за програмою доктора філософії.

Із метою підвищення рівня науково-методичної підготовки магістрів-філологів вводиться курс «Методика навчання української літератури у ЗЗСО». Він є одним із підсумкових курсів у циклі методичних дисциплін, що читаються для магістрантів спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література; Додаткова спеціальність: 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) факультету іноземної та слов'янської філології. Структура і зміст курсу визначаються метою і завданнями вищої школи у XXI столітті.

Основною метою курсу є формування загальних та фахових компетентностей магістрантів – майбутніх учителів української мови і літератури – для успішного здійснення професійної діяльності та проведення наукового дослідження, підготовка фахівців, які здатні компетентно вирішувати складні завдання інноваційного та дослідницького характеру в галузі мовно-літературної освіти або у процесі навчання, що передбачає проведення наукових досліджень, формування у студентів необхідні вміння та навички навчання української літератури у ЗЗСО на основі здобутих знань з усіх філологічних та гуманітарних дисциплін. Реалізація мети даного курсу здійснюється на основі всебічного аналізу теоретичних та практичних здобутків у методиці навчання філологічних дисциплін.

Регіональне значення навчальної дисципліни «Методика навчання української літератури у ЗЗСО» полягає в потребі фахової підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література) Додаткова спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка в Сумській

області. На початку XXI століття все виразніше й гостріше постають питання реформування вищої освіти в Україні в напрямі гуманізації, що спрямована на формування інтелектуальної морально-духовної особистості, якій властиві естетичні смаки. Нова соціально-освітня ситуація в Україні актуалізує поступовий перехід від репродуктивної освіти до освіти інноваційної, сутнісний зміст якої полягає у зверненні до особистісних якостей та творчого потенціалу майбутніх учителів української літератури. У реалізації цих завдань пріоритетну роль відіграють філологічні дисципліни, але вагоме місце в процесі підготовки вчителя відводиться саме «Методиці навчання української літератури у ЗЗСО». Навчальна дисципліна враховує педагогічний досвід учителів (Романенко О.В., Щербина В. І., Рева Н. В.), викладачів ЗВО (професор Семенов О. М., професор Лазарєв М. О.), письменників (О. Олесь, Іван Багряний, Б. Антоненко-Давидович, Анатолій Гризун, Олександр Вертіль, Микола Гриценко) Сумщини.

Унікальність навчальної дисципліни «Методика навчання української літератури в ЗЗСО» продиктована орієнтацією на формування професійних (фахових) компетентностей студентів, вироблення педагогічної концепції навчання української літератури в ЗЗСО, що розширить межі змісту всіх дисциплін літературознавчого циклу, наповнить його важливою сучасною інформацією, яка слугуватиме успішному здійсненню професійної діяльності. Освіта в Україні нині реформується, заклади загальної середньої освіти чекають висококваліфікованого вчителя української літератури, який здатен реагувати на пріоритетні виклики в літературній освіті.

Проблема формування готовності магістранта до навчання української літератури у ЗЗСО набуває нині особливого значення, оскільки від рівня його професійного розвитку, педагогічної вправності, методичних умінь залежить виконання основного завдання літературної освіти – засобами художнього слова сформулювати естетичні смаки громадян України, виробити у школярів систему літературознавчих знань, умінь та навичок. У зв'язку з цим ускладнюється завдання фахової підготовки такого вчителя, від рівня професійної компетенції та мобільності якого залежить якісне виконання завдань гуманітарної освіти. Усе більше стає очевидною реальність докорінної перебудови класичної вищої освіти, яка нині повністю не відповідає вимогам часу.

Майбутній учитель української літератури повинен вміти захопити пристрасним словом студента, виробити почуття розуміння і пошани до кращих надбань вітчизняної літератури, засобами художнього слова викликати естетичні та емоційні переживання; навчальна дисципліна повинна закласти основи професійної компетентності майбутніх учителів-словесників, сформулювати висококваліфікованих спеціалістів, національно свідомих

особистостей, здатних бути конкурентоспроможними на ринку праці в сучасних непростих економічно-фінансових умовах. Магістранти повинні стати інтелектуальною елітою нації, яка в умовах ринкової економіки зможе відстояти і захистити національні інтереси та підняти духовно-інтелектуальний рівень школярів з урахуванням запитів та пропозицій світової спільноти, наукового співтовариства. Озброєні фаховими знаннями з літературознавчих дисциплін, магістранти відчують потребу в методиці їх навчання, у високих ціннісних орієнтирах, які зможуть досягнути під час виробничої (педагогічної) практики.

У процесі навчання студенти повинні дотримуватися **принципів академічної доброчесності**.

Завдання навчального курсу:

- сформувати у магістрів необхідні вміння та навички навчання української літератури в ЗЗСО на основі здобутих знань з усіх філологічних та гуманітарних дисциплін, новаторського досвіду викладачів філологічних дисциплін;
- виробити в магістрантів розуміння специфіки курсу літератури в ЗЗСО;
- здійснити глибокий і всебічний аналіз актуальних проблем методики навчання української літератури на сучасному етапі й окреслити основні напрями та перспективи наукових досліджень для майбутніх учителів;
- встановити зв'язок літературної критики, теорії та історії літератури з іншими філологічними дисциплінами, предметами психолого-педагогічного циклу;
- озброїти магістрантів уміннями та навичками читати шкільні лекції, проводити уроки відповідно до останніх досягнень у галузі педагогіки;
- сформувати у майбутнього вчителя вміння керувати науково-дослідницькою роботою учнів (МАН);
- виховувати естетичну культуру художнього сприйняття тексту;
- активізувати процес підготовки вчителя в цілому.

Навчальна дисципліна є обов'язковою. Формулювання результатів навчання базується на результатах навчання, визначених Освітньо-професійною програмою 014 Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова) підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література)

Додаткова спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Навчальна дисципліна пропагує **принципи професійної етики та правила академічної доброчесності**, сприяє формуванню соціальних навичок – міжособистісного спілкування, критичного мислення, комунікації тощо.

Навчальна дисципліна враховує **інклюзивний компонент**, здобувач вищої освіти може працювати з дітьми з особливими потребами.

Здобувач вищої освіти має можливість продовжити навчання в аспірантурі.

Передбачено застосування таких **методів навчання**: абстрактно-дедуктивний, проблемний, дослідницький, частково пошуковий тощо. **Під час вивчення навчальної дисципліни застосовуються методики** формування загальних і професійних (фахових) компетентностей, моніторингу педагогічної діяльності, аналізу педагогічного досвіду, проведення освітніх вимірювань. Через підготовку до проходження педагогічної практики здійснюється **студентоцентричне** навчання магістранта. **Методами оцінювання** навчальних досягнень здобувачів вищої освіти є: контрольна робота, поточний контроль, диференційований залік.

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання відповідно до Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС в СумДПУ імені А. С. Макаренка. Застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою, за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності: творчі роботи, презентації, проекти, реферати, контрольні роботи, поточний, підсумковий контроль.

Навчальна дисципліна використовується у фаховій підготовці студента-магістранта для формування **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1	Знання та розуміння специфіки професії і предметної галузі, основних концепцій, базових філологічних понять.
	ЗК 2	Здатність діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності.
	ЗК 4	
	ЗК 5	Здатність працювати в команді, генерувати нові ідеї, мотивувати колег на досягнення загальних цілей.
	ЗК 6	
	ЗК 7	
	ЗК 10	Здатність здійснювати пошук, оброблення, аналіз, систематизацію, критичне осмислення інформації з

		<p>різних джерел; навички використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, здатність до продукування та використання інноваційних технологій для забезпечення якісної вищої освіти.</p> <p>Здатність діяти відповідально і свідомо, дотримуватися трудової дисципліни, планування та управління часом.</p> <p>Здатність вивчати, критично осмислювати й упроваджувати у власну методичну систему передовий національний досвід науковців із метою свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-освітньому процесі.</p> <p>Здатність учитися, готовність до самоосвіти і самовдосконалення впродовж життя, постійного підвищення кваліфікації, брати відповідальність за навчання інших.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ПК-1 ПК-2 ПК-5 ПК-6 ПК-7 ПК-10</p>	<p>Здатність самостійно опанувати нові знання за спеціальністю, вільне володіння науковим інструментарієм у галузі філологічної та методичної науки для використання у професійній діяльності.</p> <p>Здатність осмислювати мистецтво слова як систему, розуміти еволюційний шлях розвитку української літератури та літературознавства;</p> <p>Здатність орієнтуватися в основних тенденціях суспільного життя, мовної, літературної освіти та визначати власну позицію, вивчати, критично осмислювати й упроваджувати у власну педагогічну та наукову діяльність передовий український та світовий досвід відомих науковців та вчителів із метою свідомого вибору шляхів вирішення проблем в освітньому процесі.</p> <p>Володіння методологією і методами наукового дослідження, уміння виконувати завдання проблемно-пошукового, дослідницького, творчого характеру.</p> <p>Навички ефективно проектувати, проводити різні види занять, самостійну роботу за фахом в ЗЗСО із урахуванням знань про індивідуально-вікові особливості учнівської молоді.</p> <p>Уміння організовувати освітній процес як</p>

	педагогічну взаємодію, спрямовану на розвиток учнів; здатність до ефективної та компетентної участі в різних формах навчально-педагогічної комунікації (педради, методоб'єднання учителів-філологів або класних керівників, батьківські збори).
--	---

2. Передумови для вивчення дисципліни

Студенти завершили навчання за освітнім ступенем «бакалавр», здобули знання з літературознавчих дисциплін, психолого-педагогічних предметів та набули вміння і навички аналізувати художній твір, осмислювати його ідейно-естетичну цінність, визначати місце твору в доробку письменника та літературному процесі. Упродовж навчання на 3 – 4 курсах студенти опанували методіку навчання української літератури в основній школі ЗЗСО, набули вміння структурувати урок, досягати мету, добирати доцільні форми та методи проведення заняття. Під час вивчення дисципліни за ОС «Магістр» «Методика навчання української літератури в ЗЗСО» студенти на базі сформованих знань та набутих умінь вироблять професійні компетентності у навчанні української літератури в старшій школі у профільних класах.

Застосовуються методи навчання: аналіз, синтез, абстрактно-дедуктивний, проблемний, метод спостереження, дослідницький, частково пошуковий, презентації, дистанційні освітні технології тощо.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- нормативні документи, що визначають діяльність педагогічних працівників ЗЗСО; принципи академічної доброчесності;
- актуальні проблеми методіки навчання української літератури на сучасному етапі й окреслити основні напрями та перспективи наукових досліджень для майбутніх учителів;
- загальномистецькі та теоретико-методологічні засади аналізу художнього твору на уроках української літератури;
- наукові методи дослідження, тлумачення літературних явищ;
- структуру курсів української літератури, вимоги до них, їх зв'язок із іншими дисциплінами;
- основні форми занять та методіку їх проведення в ЗЗСО;

- доцільні форми та шляхи організації індивідуальної та самостійної роботи школярів;
- зміст та завдання виробничої (педагогічної) практики у професійній підготовці вчителя-словесника;
- методику керівництва письмовими роботами учнів;
- особливості опрацювання науково-критичної та психолого-педагогічної літератури;
- досвід науково-педагогічних працівників ЗВО; досвід кращих учителів ЗЗСО;

вміти:

- здійснювати аналіз художнього твору на уроках української літератури;
- осмислено використовувати наукові методи дослідження тексту художнього твору в старших класах;
- інтерпретувати найхарактерніші, найбільш знакові для конкретної епохи високохудожні твори;
- складати конспекти уроків різних типів; керуватися принципами академічної доброчесності;
- створювати на належному методичному рівні дидактичний матеріал, добирати навчально-методичну, наукову та довідкову літературу;
- застосовувати різні види наочності під час читання української літератури в старших класах;
- створювати навчальні посібники на електронних носіях;
- дбати про запровадження інформаційно-комп'ютерних та інших інноваційних технологій у навчальний процес;
- розробляти нові технології викладання української літератури;
- збагачуватися досвідом кращих учителів міста Суми та Сумської області, викладачів та експериментаторською роботою науковців Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка;
- організовувати на високому рівні самостійну та індивідуальну роботу шкільної молоді; формувати засобами художнього слова естетичні смаки старшокласників.

Програмні результати навчання

Знання:	ПРЗ 1	Розуміння шляхів інноваційного розвитку системи шкільної освіти України в умовах реформаційних перетворень.
	ПРЗ 2	Базові уявлення про філософсько-методологічний аналіз сучасного стану освіти в Україні та за кордоном.
	ПРЗ 3	Базові уявлення про психологічні чинники, які впливають на процес навчання учнів, про структуру педагогічних здібностей та їх формування в учнів.
	ПРЗ 5	Поглиблені знання теорії літератури, стильових тенденцій у літературі ХХ-ХХІ століття.
	ПРЗ 6	Розуміння методів та прийомів навчання української мови та літератури в ЗЗСО.
	ПРЗ 7	Базові уявлення про сучасні методи і методологію наукових досліджень у галузі філології та методики української мови та літератури.
	ПРЗ 10	Знання сучасних методик і технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних для успішного, ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукових досліджень.
Уміння:	ПРУ 1	Володіє науковим інструментарієм у галузі філології, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі філології та методики навчання української мови та літератури.
	ПРУ 2	Уміє застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових для розв'язання проблем професійної (освітньої та наукової) діяльності.
	ПРУ 3	Уміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; пропонує шляхи вирішення досліджуваної проблеми, аргументуючи власну позицію.
	ПРУ 4	Здатний діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної

	<p>ПРУ 5</p> <p>ПРУ 6</p> <p>ПРУ 7</p> <p>ПРУ 8</p> <p>ПРУ 9</p> <p>ПРУ 10</p>	<p>доброчесності.</p> <p>Володіє сучасними методами та прийомами викладання української мови та літератури в ЗЗСО.</p> <p>Проектує і проводить різні види занять із урахуванням інноваційних технологій, передового педагогічного досвіду та знань про індивідуально-вікові особливості молоді.</p> <p>Бере участь в різних формах навчально-педагогічної комунікації (педради, методоб'єднання учителів-філологів або класних керівників, батьківські збори).</p> <p>Бере участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії).</p> <p>У професійній діяльності керується сучасними принципами толерантності, діалогу і співпраці.</p> <p>Уміє будувати і втілювати ефективну стратегію професійного саморозвитку і самовдосконалення.</p>
Комунікація	<p>ПРК 1</p> <p>ПРК 2</p> <p>ПРК 3</p>	<p>Вільне компетентне спілкування державною та іноземною (англійською) мовами з широким колом фахівців, із громадськістю у галузі професійної та/або наукової діяльності</p> <p>Ефективна взаємодія в команді, у професійному колективі та з представниками інших професійних груп.</p> <p>Педагогічна комунікація у процесі навчання української мови і літератури. Дотримання принципів академічної доброчесності.</p>
Автономія і відповідальність	<p>ПРА 1</p> <p>ПРА 2</p> <p>ПРА 3</p>	<p>Усвідомлення соціальної значущості майбутньої професії, сформованість мотивації до здійснення професійної діяльності.</p> <p>Відповідальне ставлення до навчання учнів.</p> <p>Здатність до навчання упродовж життя і вдосконалення з високим рівнем автономності набутої під час навчання кваліфікації.</p>

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти оцінюються відповідно до ЄКТС та національної шкали.

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень магістрантів
А (90 – 100)	Знання: магістрант на високому рівні демонструє знання шляхів інноваційного розвитку системи шкільної освіти України; володіє базовими уявленнями про філософсько-методологічний сучасний стан освіти в Україні та за кордоном; на високому рівні володіє методами та прийомами навчання і викладання
	української літератури в ЗЗСО; демонструє базові уявлення про сучасні методи і методологію наукових досліджень у галузі філології та методики української літератури, знання сучасних методик і технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних, керується принципами академічної доброчесності. Уміння: магістрант на високому рівні володіє науковим інструментарієм у галузі філології, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі методики української літератури; уміє застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел для розв'язання проблем професійної діяльності; уміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну інформацію; пропонує шляхи вирішення досліджуваної проблеми, аргументуючи власну позицію; здатний діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності; проводить різні види занять з урахуванням інноваційних технологій, передового педагогічного досвіду та знань про індивідуально-вікові особливості молоді; бере участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії); у професійній діяльності керується принципами діалогу і співпраці; усвідомлює соціальну значущість майбутньої професії, має сформовану мотивацію до здійснення професійної діяльності, демонструє відповідальність у ставленні до навчання. За бажанням студента буде враховуватися його участь у роботі науково-практичних конференцій, засідань науково-методичного семінару кафедри.

<p>В (82 – 89)</p>	<p>Знання: магістрант на достатньому рівні демонструє знання шляхів інноваційного розвитку системи шкільної освіти України; володіє базовими уявленнями про філософсько-методологічний сучасний стан освіти в Україні; на достатньому рівні володіє методами та прийомами викладання української літератури в ЗЗСО; демонструє базові уявлення про сучасні методи і методологію наукових досліджень у галузі методики української літератури, знання сучасних методик і технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних; керується принципами академічної доброчесності.</p> <p>Уміння: магістрант на достатньому рівні володіє науковим інструментарієм у галузі філології, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі методики</p>
	<p>української літератури; уміє застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел для розв'язання проблем професійної діяльності; уміє аналізувати, критично осмислювати науково-методичну інформацію; пропонує шляхи вирішення досліджуваної проблеми, аргументуючи власну позицію; здатний діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності; проводить різні види занять з урахуванням інноваційних технологій, передового педагогічного досвіду та знань про індивідуально-вікові особливості молоді, бере участь у дискусіях; у професійній діяльності керується принципами діалогу і співпраці, усвідомлює соціальну значущість майбутньої професії, має сформовану мотивацію до здійснення професійної діяльності, демонструє відповідальність у ставленні до навчання. За бажанням студента буде враховуватися його участь у роботі науково-практичних конференцій, засідань науково-методичного семінару кафедри.</p>

С (74 – 81)	<p>Знання: магістрант на достатньому рівні демонструє знання шляхів інноваційного розвитку системи шкільної освіти України; має базові уявлення про філософсько-методологічний сучасний стан освіти в Україні, на достатньому рівні володіє методами та прийомами викладання української літератури в ЗЗСО; демонструє базові уявлення про сучасну методологію наукових досліджень у галузі методики української літератури, знання сучасних методик і технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних; керується принципами академічної доброчесності.</p> <p>Уміння: магістрант на достатньому рівні володіє проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі методики української літератури; уміє застосовувати раціональні прийоми пошуку, використання фахової інформації з різних джерел для розв'язання проблем професійної діяльності; уміє аналізувати й осмислювати науково-методичну інформацію; пропонує шляхи вирішення досліджуваної проблеми, аргументуючи власну позицію; здатний діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності; проводить різні види занять з урахуванням інноваційних технологій, передового педагогічного досвіду, бере участь у дискусіях; у професійній діяльності керується принципами діалогу, усвідомлює соціальну</p>
	<p>значущість майбутньої професії, має сформовану мотивацію до здійснення професійної діяльності, демонструє відповідальність у ставленні до навчання. За бажанням студента буде враховуватися його участь у роботі науково-практичних конференцій, засідань науково-методичного семінару кафедри.</p>

Д (64 – 73)	<p>Знання: магістрант на низькому рівні демонструє знання шляхів інноваційного розвитку системи шкільної освіти України; має окремі уявлення про філософсько-методологічний сучасний стан освіти в Україні; володіє методами викладання української літератури в ЗЗСО; слабо демонструє уявлення про сучасну методологію наукових досліджень у галузі методики української літератури, знання сучасних методик і технологій. Намагається діяти відповідно до принципів академічної доброчесності.</p> <p>Уміння: магістрант на низькому рівні володіє проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі методики української літератури; уміє застосовувати різні прийоми пошуку, використання фахової інформації з різних джерел; уміє аналізувати, але повністю не осмислює науково-методичну інформацію; може пропонувати шляхи вирішення досліджуваної проблеми, не виявляючи власну позицію; здатний діяти на основі принципів професійної етики; може проводити різні види занять, допускаючи при цьому незначні помилки; проявляє пасивність у дискусіях; усвідомлює соціальну значущість майбутньої професії, демонструє відповідальність у ставленні до навчання.</p>
Е (60 – 63)	<p>Знання: магістрант на низькому рівні демонструє знання про розвиток системи шкільної освіти України; має хаотичні уявлення про сучасний стан освіти в Україні; слабо володіє методами викладання української літератури в ЗЗСО; слабо демонструє уявлення про сучасну методологію наукових досліджень у галузі методики української літератури.</p> <p>Уміння: магістрант на низькому рівні володіє проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі методики української літератури; може застосовувати різні прийоми пошуку, використання фахової інформації з різних джерел; може аналізувати, але повністю не осмислює науково-методичну інформацію; може пропонувати шляхи вирішення досліджуваної проблеми, не виявляючи власну позицію; проявляє здатність діяти на основі принципів професійної етики; може проводити різні види занять, допускаючи при</p>
	<p>цьому суттєві помилки; проявляє пасивність у дискусіях; усвідомлює соціальну значущість майбутньої професії, але не демонструє відповідальності у ставленні до навчання.</p>

<p>FX (35-59)</p>	<p>Знання: магістрант на низькому рівні демонструє знання про розвиток системи шкільної освіти України; має хаотичні уявлення про сучасний стан освіти в Україні; відчуває труднощі у володінні методами викладання української літератури в ЗЗСО; проявляє необізнаність у сучасній методології наукових досліджень у галузі методики української літератури.</p> <p>Уміння: магістрант не володіє проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі методики української літератури; може застосовувати різні прийоми пошуку фахової інформації з різних джерел; може аналізувати, але не осмислює науково-методичну інформацію; не може пропонувати шляхи вирішення досліджуваної проблеми; може проводити різні види занять, допускаючи при цьому суттєві помилки; не може брати участь у дискусіях; усвідомлює соціальну значущість майбутньої професії, але не демонструє відповідальності у ставленні до навчання.</p>
<p>F (1-34)</p>	<p>Знання: у магістранта відсутні знання про розвиток системи вищої освіти України; магістрант має хаотичні уявлення про сучасний стан освіти в Україні, не володіє методами викладання української літератури в закладах вищої освіти, необізнаний у сучасній методології наукових досліджень у галузі методики української літератури.</p> <p>Уміння: магістрант не володіє проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі методики української літератури; не може застосовувати прийоми пошуку фахової інформації з різних джерел; не може аналізувати й осмислювати науково-методичну інформацію; не може пропонувати шляхи вирішення досліджуваної проблеми; може проводити різні види занять, допускаючи при цьому суттєві помилки; не може брати участь у дискусіях; усвідомлює соціальну значущість майбутньої професії, але не демонструє відповідальності у ставленні до навчання.</p>

Розподіл балів, які отримують студенти денної форми навчання

Поточний контроль							Сам. роб.	Контроль-на робота	Сума
Розділ 1				Розділ 2					
T.1	T.2	T.3	T.4	T.1	T.2	T.3	40	25	100
5	5	5	5	5	5	5			

Розподіл балів для студентів заочної форми навчання

Розділ 1					Розділ 2				разом
T. 1	T. 2	Сам. роб. №1	Сам. роб. №2	Сам. роб. №3	Сам. роб. №4	Сам. роб. №5	Сам. роб. №6	Сам. роб. №7	100
10	10	15	15	10	10	10	10	10	

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобом діагностики результатів навчання та методом демонстрування результатів навчання є залік. **Методами оцінювання** навчальних досягнень здобувачів вищої освіти є: контрольна робота, поточний контроль, залік.

Застосовуються методи навчання: абстрактно-дедуктивний, проблемний, метод спостереження, дослідницький, частково пошуковий тощо. **Методами оцінювання** навчальних досягнень здобувачів вищої освіти є: контрольна робота, поточний контроль, диференційований залік. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання відповідно до Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС в СумДПУ імені А. С. Макаренка. Застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою, за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності: творчі роботи, презентації, проекти, реферати, контрольні роботи, поточний контроль, залік.

Участь у розробці проекту та подання його результатів на захист розглядається як один із можливих варіантів засобів діагностики результатів навчання з дисципліни «Методика навчання української літератури в ЗЗСО». Проект може передбачати виконання таких завдань:

- створити комплект експериментальних уроків, передбачивши на цих заняттях проблемно-пошукові та дискусійні питання, цікаві завдання тощо;
- презентувати авторську програму із української літератури для старших класів ЗЗСО і в аудиторних умовах її захистити тощо.

6. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Роль курсу методики навчання української літератури у професійній парадигмі вчителя-словесника.

Тема 1. Предмет, завдання та значення курсу методики у професійній парадигмі вчителя української літератури. Учитель української літератури, його професійні та особистісні якості. Творчий підхід до навчання і

виховання учнів засобами художньої слова. Урахування досягнень педагогічної теорії та практичного досвіду. Розуміння закономірностей розвитку сучасних школярів. Нове осмислення вчителем-словесником літератури та історії.

Тема 2. Шкільний аналіз художнього твору в старших класах як літературознавча та методична проблема. Шкільний і літературознавчий аналіз твору: спільне та відмінне.

Тема 3. Формування у старшокласників умінь проблемно-тематичного аналізу художнього твору. Загальна структура проблемно-тематичного аналізу твору.

Тема 4. Особливості сприймання учнями художньої літератури. Емоційність у вивченні української літератури. Виховний потенціал літературної освіти.

Розділ 2. Методика проведення уроків української літератури у старших класах ЗЗСО

Тема 1. Методика вивчення теорії літератури у старших класах ЗЗСО. Історико-літературні відомості у шкільному курсі української літератури Місце і значення історико-літературних відомостей на уроках у 9-11-х класах. Історичний коментар при вивченні літератури (знайомство з епохою, в яку жив і творив письменник, із часом написання твору та ін.). Вимоги до побудови шкільної лекції.

Тема 2. Уроки літератури рідного краю в літературній освіті учнів. Мета і завдання вивчення в школі розділу "Література рідного краю". Варіативність у доборі шляхів аналізу творчості письменників-уродженців Сумщини або письменників, що перебували в нашому краї (Т. Шевченко, Леся Українка, Б. Грінченко та ін.). Творче застосування майбутнім учителем матеріалу навчально-методичного посібника «Літературне краєзнавство» (Літературне краєзнавство: Посібник для студентів-філологів, учителів і учнів шкіл: Вид. 2, доп. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2011) у підготовці до уроку вивчення літератури рідного краю. Ліричний твір на уроці української літератури в старших класах: методика вивчення.

Тема 3. Використання ІКТ у процесі вивчення української літератури у старших класах. Нові освітні технології навчання (за Ситченком А. Л.), екзистенціально-діалогічна концепція у навчанні української літератури в старших класах (за Г. Токмань) тощо. Методика вивчення індивідуального стилю письменника в старших класах ЗЗСО. Робота вчителя української літератури відповідно до принципів професійної етики та академічної доброчесності.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі					
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.		Самост.	Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.
	90	14	14		2	60		4	4			82
РОЗДІЛ 1												
Роль курсу методики навчання української літератури у професійній парадигмі вчителя-словесника												
Тема 1. Предмет, завдання та значення курсу методики у професійній парадигмі вчителя української літератури. Учитель української літератури, його професійні та особистісні якості. Творчий підхід до навчання і виховання учнів засобами художньої слова. Урахування досягнень педагогічної теорії та практичного досвіду. Розуміння закономірностей розвитку сучасних школярів. Нове осмислення вчителем-словесником літератури та історії.	14	2	2			10						10
Тема 2. Шкільний аналіз художнього твору в старших класах як літературознавча та методична проблема. Шкільний і літературознавчий аналіз твору: спільне та відмінне.	10	2	2		2	10			2			10
Тема 3. Формування у старшокласників умінь проблемно-тематичного аналізу художнього твору. Загальна структура проблемно-тематичного аналізу твору.	14	2	2			10		2				10
Тема 4. Особливості сприймання учнями художньої	8	1	1			10						10

літератури. Емоційність у вивченні української літератури. Виховний потенціал літературної освіти.												
Усього за розділом 1	4 6	7	7			4 0		2	2	-	-	40
РОЗДІЛ 2. Методика проведення уроків української літератури у старших класах ЗЗСО												
Тема 1. Методика вивчення теорії літератури у старших класах ЗЗСО. Історико-літературні відомості у шкільному курсі української літератури Місце і значення історико-літературних відомостей на уроках у 9-11-х класах. Історичний коментар при вивченні літератури (знайомство з епохою, в яку жив і творив письменник, із часом написання твору та ін.). Вимоги до побудови шкільної лекції.	1 4	2	2			1 0		2			2	14
Тема 2. Уроки літератури рідного краю в літературній освіті учнів. Мета і завдання вивчення в школі розділу "Література рідного краю". Варіативність у доборі шляхів аналізу творчості письменників-уродженців Сумщини або письменників, що перебували в нашому краї (Т. Шевченко, Леся Українка, Б. Грінченко та ін.). Ліричний твір на уроці української літератури в старших класах: методика вивчення	1 4	2	2			5			2			14
Тема 3. Використання ІКТ у процесі вивчення української літератури у старших класах. Нові освітні технології навчання (за Ситченком А. Л.), екзистенціально-діалогічна концепція у навчанні української літератури в старших класах (за Г. Токмань)	1 6	3	3			5						14

тощо. Методика вивчення індивідуального стилю письменника в старших класах ЗЗСО. Робота вчителя української літератури відповідно до принципів професійної етики та академічної доброчесності.												
Усього за розділом 2	44	7	7		-	20		2	2		2	42
Усього годин	90	14	14		2	60		4	4		2	82

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Предмет, завдання та значення курсу у професійній парадигмі вчителя української літератури. Педагогічний працівник загальноосвітнього закладу, учитель української літератури, його професійні та особистісні якості.	2	
2	Шкільний аналіз художнього твору в старших класах як літературознавча та методична проблема. Шкільний і літературознавчий аналіз твору: спільне та відмінне.	2	
3	Формування у старшокласників умінь проблемно-тематичного аналізу художнього твору. Загальна структура проблемно-тематичного аналізу твору.	2	2
4	Особливості сприймання учнями художньої літератури. Емоційність у вивченні української літератури. Виховний потенціал літературної освіти.	2	
5	Методика вивчення теорії літератури у старших класах ЗЗСО. Історико-літературні відомості у	2	

	шкільному курсі української літератури Місце і значення історико-літературних відомостей на уроках у 9-11-х класах. Історичний коментар при вивченні літератури (знайомство з епохою, в яку жив і творив письменник, із часом написання твору та ін.). Вимоги до побудови шкільної лекції.		
6	Уроки літератури рідного краю в літературній освіті учнів. Мета і завдання вивчення в школі розділу "Література рідного краю". Ліричний твір на уроці української літератури в старших класах: методика вивчення	2	2
7	Використання ІКТ у процесі вивчення української літератури у старшій школі. Сучасні освітні технології у викладанні літератури. Схеми алгоритмів та технологічний підхід (за А. Ситченком). Екзистенціально-діалогічна концепція викладання літератури (за Г. Токмань). Основи літературознавчого аналізу художнього твору (В. Марко, П. Білоус, Г. Токмань). Методика вивчення індивідуального стилю письменника в старших класах ЗЗСО	2	
Усього 0		14	4

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Алгоритм проблемно-тематичного аналізу художнього твору на уроці української літератури в старших класах (за романом «Майстер корабля» Ю. Яновського)	2	2
2	Постать письменника та аналіз невеликого епічного твору на уроці української літератури в 11-ому класі (на прикладі життя і творчості Миколи Хвильового):	2	

	методика вивчення монографічної теми		
3	Алгоритм проблемно-тематичного аналізу художнього твору на уроці української літератури в старших класах (на прикладі роману «Місто» В. Підмогильного)	2	
4	Робота над текстом ліричного твору на уроках української літератури в старших класах ЗЗСО як літературознавча та методична проблема	2	2
5	Методика проведення уроків української літератури із використанням сучасних освітніх технологій.	2	
6, 7	Сучасні освітні технології у вивченні літератури. «Круглий стіл» за участі магістрантів та методистів інформаційно-методичного центру Управління освіти і науки Сумської міської ради	4	
	Усього	14	2

Самостійна робота

№ п/п	Тема	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Літературознавчі та методичні аспекти навчання української літератури у профільних класах ЗЗСО	4	6
2	Проблема оволодіння учнями старших класів системою літературознавчих категорій та понять. Завдання і зміст курсу	4	6
3	Проблеми вивчення літератури в сучасній школі. Нове осмислення літератури і завдань виховання підростаючого покоління засобами художньої літератури.	4	6
4	Українська література в умовах Нової української школи.	4	6
5	Методичні пошуки та основні досягнення методики вивчення літератури на сучасному етапі. Робота вчителя-словесника за нині діючими програмами.	4	6
6	Педагоги-новатори України. Передовий педагогічний досвід учителів Сумщини (В. І. Щербина, О. В. Романенко, Н. В. Рева та ін.)	4	6
7	Робота над текстом художнього твору. Основні категорії художнього тексту. Принципи побудови цілісного тексту	4	6
8	Різні підходи до аналізу твору. Різні прийоми інтерпретації художнього твору	4	6

9	Методика проведення аналізу тексту твору. Основи літературознавчого аналізу художнього твору.	4	6
10	Особистість учителя-словесника – визначальний фактор у викладанні літератури. Творчий підхід до навчання і виховання учнів засобами художньої слова. Розуміння закономірностей розвитку сучасних школярів. Виховний потенціал уроку української літератури	6	6
11	Урахування в роботі вчителя літератури досягнень педагогічної теорії та практичного досвіду.	4	6
12	Нове осмислення вчителем-словесником літератури та історії. Основні етапи літературного розвитку школярів.	7	8
13	Освітні технології. Інформаційно-предметне забезпечення технологій навчання. Технологічний підхід в освіті. Сучасні освітні технології у викладанні літератури. Схема алгоритмів та технологічний підхід (за А. Ситченком). Екзистенціально-діалогічна концепція навчання української літератури (за Г. Токмань).	7	8
	Разом	60	82

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ століття / За ред. М. Зубрицької. – Львів, 1996.
2. Астрахан Н. Буття літературного твору: Аналітичне та інтерпретаційне моделювання: монографія / Н. Астрахан. – К.: Академвид, 2014. – 432 с.
3. Бабійчук Т. Сучасна українська література: імена, теми, інтерпретація // Українська мова і література в школах України. – 2018. – № 12. – С. 21-28.
4. Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навч. пос. / П.В. Білоус. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 336 с.
5. Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навч. посіб. для самостійної роботи студента / П.В. Білоус, Г.Д. Левченко. – К. : ВЦ «Академія», 2012. – 364 с.
6. Бобало Ю. Інформаційні параметри системи забезпечення якості в закладах вищої освіти // Вища освіта України. – Київ, 2018. – № 3. – С. 14-28.
7. Борисенко В. Тестовий контроль знань студентів як практичний метод педагогічної діагностики у ЗВО // Українська мова і література в

школах України. – 2018. – № 10. – С. 8-11.

8. Вітченко А., Вітченко А. Компетентнісний підхід у сучасній вищій освіті: освітня інновація чи реформаторський симулякр доби постмодерну? // Вища школа. – 2019. – № 4. – С. 52-66.

9. Вертій О. Методика вивчення української літератури на сучасному етапі: основні ознаки і поняття. *Дивослово*. 2012. № 3. С. 51 – 57.

10. Галич О., Назарець В. Теорія літератури. – К., 2001.

11. Ганаба С. Філософія дидактики: контексти, стратегії, практики: монографія / С. Ганаба. – Суми, 2014. – 334 с.

12. Гриценюк І. Проектна діяльність як засіб розвитку підприємницької компетентності майбутніх кваліфікованих кадрів // Вища школа. – 2019. – № 3. – С. 45-53.

13. Дебич М., Гуменна О. Підвищення якості вищої освіти через інтернаціоналізацію навчального процесу – світова тенденція // Вища школа. – 2019. – № 3. – С. 54-61.

14. Дебич М. Мобільність студентів і якість вищої освіти в європейському освітньому і науковому просторі // Вища школа. – 2019. – № 1. – С. 34-50.

15. Іноземцев В. Морально-патріотичне виховання особистості у творчості І.П. Котляревського. *Імідж сучасного педагога*. 2015. № 1. С. 14-15.

16. Жила С. Бачити художній твір як культурний універсум / С. Жила // Теорія і методика навчання української літератури: актуальні проблеми. Збірник наукових праць / Наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. – К. : Педагогічна думка, 2015. – С. 38-50.

17. Жила С. Театр і література: мистецтвознавчі і педагогічні проблеми взаємин: Посібник для вчителя. – Чернігів, 2001. – 123 с.

18. Жила С. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи: Монографія. – Чернігів : РВК «Деснянська правда», 2004. – 360 с.

19. Жила С. Літературно-мистецька вітальня як форма вивчення літератури у ЗВО // Українська мова і література в школах України. – 2018. – № 4. – С. 28-32.

20. Захарова В.А. Методичні рекомендації до вивчення вступу до літературознавства: навчальний посібник для студентів філологічного факультету, учителів шкіл. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2011. – 161 с.

21. Захарова В., Каменська Н. Переддипломна педагогічна практика з української літератури: Методичні рекомендації для студентів 5-го курсу

філологічного факультету. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. – 76 с.

22. Захарова В. До проблеми виховних можливостей уроків літератури // Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць. – К.: НПУ, 1999. – Вип. 2. – С. 331-336.

23. Захарова В. Роль Івана Франка в історії методики викладання літератури (за оповіданням «Борис Граб») //Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – №9. – С. 25-27.

24. Захарова В. Формування вмій студентів розрізняти художню деталь під час роботи над поезією Ліни Костенко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А.А. Сбруєва. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2016. – № 1(55). – С. 87 – 94.

25. Зборовська Н. Психологія і літературознавство : [посібник] / Н. Зборовська. – К. : Академвидав, 2003. – 392 с.

26. Іванишин В.П. Нариси з теорії літератури : навч. пос. / упоряд. тексту П.В. Іванишина. – К. : «Академія», 2010. – 256 с.

27. Історія української літератури: ХХ – поч. ХХІ ст.: навч. посіб.: у 3 т. / [В. Кузьменко, О. Гарачковська, М. Кузьменко та ін.]; за ред. В. Кузьменка. – К.: ВЦ «Академія», 2017. – Т. 3. – 544 с.

28. Каменська Н.П. Остерігаймо учнів від національної обмеженості і вузькоглядності // Рідна школа. – 2000. – №10. – С. 30-33.

29. Кудіна В., Соловей М., Спіцин Є. Педагогіка вищої школи. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Ленвіт, 2007. – 194 с.

30. Літературне краєзнавство: Навчальний посібник для учнів середнього віку. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2002. – 176 с.

31. Літературне краєзнавство: Посібник для студентів-філологів, учителів і учнів шкіл: Вид. 2, доп. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2011. – 240 с.

32. Лісовський А. Морфологія художності твору і вивчення літератури в школі. – К. : Ленвіт, 2005. – 110 с.

33. Мірошніченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підруч. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 432 с.

34. Мойсеєнко Р. Компетентнісний підхід як основа підготовки майбутнього компетентного фахівця // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2018. – № 9. – С. 42-48.

35. Наукові основи методики літератури.: Навчально-методичний посібник / За редакцією Н. Волошиної. – К.: Ленвіт, 2002. – 344 с.

36. Овдійчук Л. Естетичні засади вивчення біографії письменника на уроках української літератури в школі / Л. Овдійчук // Теорія і методика

навчання української літератури: актуальні проблеми. Збірник наукових праць / Наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. – К.: Педагогічна думка, 2015. – С. 247-259.

37. Особистість письменника на уроці літератури: Навч. пос. – Суми: «Слобожанщина», 1997. – 200 с.

38. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2000. – 384 с.

39. Пахаренко В. Основи теорії літератури. – К.: Генеза, 2009. – 296 с.

40. Поліщук Н. Дискусія на уроках літератури розвитку учнівської творчості. *Дивослово*. 2010. №6. С. 2 – 4.

41. Ружицький В., Ратушинська А. Аналіз зарубіжних концепцій реалізації професійного навчання та їхній інноваційний матеріал // Вища школа. – 2019. – № 4. – С. 22-35.

42. Семенов О.М., Базиль Л.О., Дятленко Т.І. Практика в системі фахової освіти вчителя-словесника: навч. пос. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. О. М. Семенов. – К.: Фенікс, 2008. – 288 с.

43. Ситченко А. З історії методики української літератури. *Українська література*. 2013. №10. С. 6-10.

44. Ситченко А. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах. – К.: Ленвіт, 2011. – 291с.

45. Ситченко А. Естетичне виховання у контексті технологізованого навчання літератури // Українська література в загальноосвітній школі. – 2011. – №9. – С. 2-4.

46. Ситченко А. Педагогічні технології на уроках української літератури // *Дивослово*. – 2001. – №10. – С. 19-21.

47. Сікорський П., Колодій І. Якість середньої освіти – основний чинник якісної вищої освіти // Вища школа. – 2019. – № 4. – С. 3-6.

48. Степанишин Б. І. Викладання української літератури в школі: Метод. пос. для вчителя. – К.: РВЦ «Проза», 1993. – 255 с.

49. Степанишин Б.І. Література – вчитель – учень: Посібник для вчителя. – К.: Освіта, 1993. – 240 с.

50. Токмань Г.Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. – К.: Міленіум, 2002. – 320 с.

51. Токмань Г.Л. Методика навчання української літератури в середній школі : підручник / Г. Л. Токмань. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – 312 с.

52. Токмань Г. Навчання української літератури: розвивати не втрачаючи. *Дивослово*. 2011. №12. С. 32-34.

53. Ханчук І., Янкович О. «Перезавантаження» уроку літератури:

методика «DAILY 5» (Щоденні 5») для формування ключових компетентностей в учнів середньої школи // Українська мова і література в школах України. – 2018. – № 11. – С. 9-13.

54. Яценко Т. Естетична спрямованість шкільного курсу української літератури / Т. Яценко // Теорія і методика навчання української літератури: актуальні проблеми. Збірник наукових праць / Наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. – К. : Педагогічна думка, 2015. – С. 117-123.

Додаткова:

1. Бабенко В. Стилiстичнi вправи як iнструмент формування стилiстичної компетентностi майбутнiх учителiв-словесникiв // Українська мова і література в школах України. – 2018. – № 12. – С. 32-35.

2. Безпечний І. Теорія літератури. – К.: Смолоскип, 2009.

3. Василяшко В. Освіта в Україні: стан і проблеми розвитку // Наука і суспільство. – Київ, 2017. – № 7/8. – С. 50-51.

4. Вітвицька С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.

5. Воробієнко П. Удосконалення практичної підготовки студентів у закладах вищої освіти // Вища освіта України. – Київ, 2018. – № 3. – С. 29-33.

6. Галич О., Назарець В. Теорія літератури. – К., 2001.

7. Гоголь Н. Формування в учнів основної школи (5–6 класи) естетичної оцінки художнього твору в системі безперервної літературної освіти / Н. Гоголь. – Глухів: РВВ ГДПУ. – 2008. – 88 с.

8. Захарова В.А. Методичні рекомендації до вивчення вступу до літературознавства: навчальний посібник для студентів філологічного факультету, учителів шкіл. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2011. – 161 с.

9. Захарова В.А. Роль сприймання художнього твору у процесі його реалізації // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2017. – № (70). – С. 177-187.

10. Іванишин В. Нариси з теорії літератури. – К.: ВЦ «Академія», 2010.

11. Ковалюк Ю. Формування художніх смаків учнів старших класів на уроках літератури рідного краю // Українська мова і література в школах України. – 2018. – № 1. – С. 37-40.

12. Концепція «Нова українська школа» [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://chemerpil.hol.es/index.php/2014-01-31-17-11-41/normativno-pravova-baza/kontseptsiya-nova-ukrajinska-shkola>

13. Короденко М. Університетська наука: погляд у майбутнє // Освіта

України. – Київ, 2018. – 24 грудня. – С. 7.

14. Кузнецова Г. Лінгвістичні основи акцентологічної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури: актуальність проблеми // Українська мова і література в школах України. – 2018. – № 1. – С. 45-49.

15. Молодиченко В. Модернізація цінностей в українському суспільстві засобами освіти (філософський аналіз): монографія / В. Молодиченко / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К. : Знання України, 2010. – 384 с.

16. Моклиця М. Основи літературознавства: Посіб. для студентів. – Тернопіль, 2002.

17. Наєнко М. Історія українського літературознавства: Підручник. – К., 2001.

18. Партико З. Як оцінювати українські виші? Шість пропозицій для вдосконалення цього механізму / День. – Київ, 2019. – 11 – 12 січня. – С. 14-15.

19. Пахаренко В. Основи теорії літератури. – К., 2007.

20. Полінюк О. Типологічна класифікація видів проектів // Українська мова і література в школах України. – 2018. – № 12. – С. 9-12.

21. Сергеєнкова О., Столярчук О., Коханова О., Пасека О. Педагогічна психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.

22. Стріха М. Українська наука на шляху до Європи: здобутки, проблеми і перспективи // Дзеркало тижня. – Київ, 2019. – 12-18 січня. – С. 1-13.

23. Шелехова Г. Урахування компетентнісного підходу до розвитку мовлення старшокласників на уроках української мови // Українська мова і література в школах України. – 2018. – № 4. – С. 40-45.

24. Шкавро В. Сучасні тенденції в оцінюванні якості знань з мовознавчих дисциплін майбутніх учителів української мови і літератури // УМіЛ в школах України. – 2018. – № 6. – С. 11-13.

25. Якимчук О. Роль освіти в становленні національної свідомості українського народу (на основі творчості М. Пирогова, М. Драгоманова, І. Франка) // Вища освіта України. – Київ, 2018. – № 3. – С. 34-38.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Обладнанням є: навчальні програми обов'язкових та вибіркових дисциплін, навчально-методичні посібники; презентації, розроблені студентами тексти лекцій та практичних занять для подальшої апробації під час педагогічної практики; робочі програми навчальних дисциплін, які читаються на кафедрі; індивідуальний план викладача кафедри української мови і літератури; нормативно-правова база: Положення про освітній процес у

СумДПУ імені А. С. Макаренка; Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності, Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ імені А. С. Макаренка; Положення про проведення практики студентів СумДПУ імені А. С. Макаренка; Положення про кваліфікаційну роботу у СумДПУ імені А. С. Макаренка; Положення про курсову роботу у СумДПУ імені А. С. Макаренка; Положення про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу; Кодекс академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка (2019), Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка (2019), Порядок організації поточного, семестрового контролю та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти із використанням дистанційних технологій у СумДПУ імені А.С. Макаренка (2020 р.), Положення про апеляцію результатів навчання здобувачів вищої освіти СумДПУ імені А.С. Макаренка (2020 р.), Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті (2020 р.), Положення про комісію із забезпечення якості вищої освіти (2020 р.), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (2020 р.), Положення про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти СумДПУ імені А.С. Макаренка (2020 р.).